

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

Hallstavik Entreprenad AB
Box 20
763 21 HALLSTAVIK

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till täkt av berg m.m. på fastigheterna Aspö 1:34 och 4:2 (Aspö bergtäkt) i Östhammars kommun

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Hallstavik Entreprenad AB (org.nr. 556107-8857) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att med nedan angivna begränsningar bedriva täkt av berg på fastigheterna Aspö 1:34 och 4:2 i Östhammars kommun.

Täktverksamheten får bedrivas endast inom det på kartbilaga A4 markerade området (brytområdet).

Tillståndet avser uttag av totalt högst 375 000 ton berg med ett årlig maximalt uttag av 25 000 ton och gäller längst till och med den 31 december 2021.

Länsstyrelsen meddelar vidare Hallstavik Entreprenad AB tillstånd enligt 9 kap. MB att inom samma brytområde bedriva borrhning, sprängning, krossning, skutknackning, siktning, sortering, lagring, lastning och transport av bergmaterial.

Lokalisering av täkten är markerad på kartbilagor A1 och A2.

Bryt- och verksamhetsområdets gräns är markerad på kartbilaga A4.

Efterbehandling av verksamhetsområdet skall utföras i samråd med tillsynsmyndigheten och markägaren. Förslag till efterbehandlingsplan finns i kartbilaga A5.

Verksamheterna klassas enligt bilagan till förordningen (1989:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med **SNI-koderna 14.2-0** (prövningsnivå B) respektive **14.2-1** (prövningsnivå C).

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA **BESÖKSADRESS:** HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 **TELEFAX:** 018 -12 00 11 **E-POST:** pia.holmberg@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 **ORGANISATIONSNUMMER:** 202100-2254 (VAT SE202100225401)

Återkallelse av tidigare beslut

Länsstyrelsen återkallar med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 6 MB det tidigare tillståndsbeslutet enligt 18 § naturvårdslagen (1964:822) meddelat av Länsstyrelsen den 17 april 1998 (dnr. 233-9295-97).

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor skall verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Hallstavik Entreprenad AB angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd skall anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.
2. Gränsen för brytområdet och fixpunkter skall utmärkas i terrängen på väl synligt sätt och markeringarna får inte rubbas eller döljas under exploaterings-tiden. Innan brytning påbörjas skall utmärkningarna godkännas av tillsynsmyndigheten.
3. Insynsskyddande skogsridåer skall kvarlämnas mellan verksamhets- och brytgränserna.
4. Uttag får inte ske utanför den på kartbilaga A4 markerade gränsen för brytområdet. Övrig verksamhet i samband med täktverksamheten får inte ske utanför den på kartbilaga A4 markerade gränsen för verksamhetsområdet.
5. Vibrationer till följd av sprängning får som riktvärde* inte överstiga 4 mm/s uttryckt som högsta hastighet i vertikalled, mätt på grundsockel på bostadshus.
6. Luftstöt våg till följd av sprängning får som riktvärde* vid bostäder inte överskrida 100 Pascal mätt som reflexionsvärde vid husvägg.
7. Vid produktionssprängning skall närboende i förväg informeras om tidpunkt för sprängning. Signal skall ges före och efter all sprängning, tydligt hörbar 500 meter från gränsen för verksamhetsområdet. Information till närboende skall ske via post en vecka före sprängning. Stenkast får inte förekomma utanför verksamhetsområdet.

8. Buller från verksamheten skall begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger följande riktvärden*:
50 dB(A) dagtid (kl. 07–18),
45 dB(A) lördagar, sön- och helgdagar dagtid (kl. 07-18)
45 dB(A) kvällstid (kl. 18–22) och
40 dB(A) nattetid (kl. 22 – 07).
Om hörbara toner eller impulsljud förekommer, exempelvis vid krossning eller skutknackning, skall de angivna värdena för ekvivalent ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter. Momentana ljud nattetid (kl. 22-07) får som riktvärde* vid bostäder inte överstiga 55 dB(A).
9. Normal arbetstid skall vara helgfri måndag till fredag kl. 06.30-16. För enstaka tillfällen får tillsynsmyndigheten medge undantag från detta villkor.
10. Stenkast till följd av sprängning får inte förekomma utanför verksamhetsområdet.
11. Brytområdet skall vara inhägnat eller på annat sätt tydligt markerat för att minska olycksrisken.
12. Borrutrustning skall vara försedd med dammsugare för uppsamling av damm. Sprinklersystem med vatten skall användas på delar av de kross- och sorteringsanläggningar som dammar.
13. Diffus damning från upplag, transportvägar och transporter skall begränsas så långt som möjligt, exempelvis genom sopning eller vattning. Upplag och laster skall vid behov bevattnas eller övertäckas. Uppstår problem i omgivningen till följd av damning skall ytterligare åtgärder vidtas för att begränsa damningen.
14. Vatten som avleds från täktområdet skall passera en sedimentationsbassäng med tillräcklig kapacitet samt oljeavskiljande anordning innan vattnet släpps ut i angränsande dike. Eventuell oljefraktion skall samlas upp. Oljeavskiljaren skall klara av att begränsa utsläpp av oljeförorenat vatten till maximalt 5 mg/l.
15. Tankning av lastmaskiner, och i möjligaste mån även service av dessa, får endast ske på minst en meter tjockt, hårdgjort underlag av exempelvis packat stenmjöl.
16. Spill av petroleumprodukter skall omhändertas som farligt avfall.

17. Lagring av bränsle, oljor, kemiska produkter och farligt avfall skall ske på ogenomsläpplig invallad yta. Invallningen skall vara försedd med tak eller regnskydd. Uppsamlingsvolymen skall minst motsvara den största behållarens volym samt 10 % av övrig förvarad volym.
18. Avfall av olika slag, inklusive spill av olje- och andra kemiska produkter som uppkommer i täktverksamheten, skall samlas upp och förvaras var för sig inför transport av godkänd transportör till anläggning som får ta emot avfallet.
19. Sprängämne får inte förvaras i täkten.
20. En kopia av detta beslut skall finnas tillgänglig på arbetsplatsen.
21. Efterbehandlingen skall färdigställas inom tillståndstiden.

** Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan innehållas.*

Efterbehandling

Efterbehandlingen syftar till att återställa området till naturmark med en cirka 10 meter djup täktsjö som sannolikt kommer att utnyttjas för rekreation. Upplagsytan nordväst om sjön kommer, enligt markägarens önskemål, att behållas i befintligt skick. Markägaren har dock förbehållit sig rätten att tillsammans med kommunen och Länsstyrelsen diskutera alternativa efterbehandlingsformer om så skulle bli aktuellt i framtiden. Förslag till efterbehandlingsplan finns i kartbilaga A5.

De kvarvarande lodräta schaktväggarna runt bergtäkten skall skjutas ned, med undantag av en cirka 100 meters sträcka i den nordöstra delen, så att slänter skapas ned till och med ett par meter under den förväntade vattenytan -2 till +3 meter över havet. För att främja etableringen av ny vegetation beläggs slänterna med jord i form av avbaningsmassor samt från verksamheten uppkomna finfraktioner. Den sparade lodräta "fågelväggen i den nordöstra delen av täkten" kommer att resa sig 5-6 meter över vattenytan.

Den befintliga nedfarten i södra delen av täkten behålls och området runt denna släntas av så att en cirka 50 meter flack strand skapas ned mot vattnet.

Kvarvarande bodar och utrustning flyttas bort från täkten. Den sydöstra planen rivs upp för att underlätta etablering av ny vegetation. Sedimentations/kontrolldammen med sitt tilloppsdike lämnas kvar efter att ha rensats på sin oljeavskiljande utrustning.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

Länsstyrelsen anser att efterbehandling i form av en grundvattensjö är positivt för området. Branta stup med klippphyllor kan bland annat bli häckningsplatser för vissa fågelarter. Det är dock viktigt att områden med stränder inom täktsjön ges en flackare lutning så att djur och människor har möjlighet att ta sig upp om de skulle hamna i vattnet. Täkten bör redan på ett tidigt stadium planeras så att den framtida sjön får en naturlig anpassning i landskapet utan alltför stor regelbundenhet. Den skall successivt efterbehandlas. Exempelvis bör kanterna färdigställas allt eftersom gränserna för brytområdet uppnås. Den kan lämpligen utformas med en solexponerad badstrand.

Igångsättningstid

Verksamheten i nu aktuell omfattning skall ha påbörjats senast den 31 mars 2008, annars förfaller tillståndet. Hallstavik Entreprenad AB skall meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten sätts igång.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 22 kap. 28 § första stycket MB att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte vunnit laga kraft.

Täktavgift

Enligt 4 kap. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken skall den som har tillstånd till täkt betala avgift. Länsstyrelsen fastställer avgiften till 12 250 kronor per år. Avgiften är nedsatt med 30 % eftersom ansvaret för tillsyn överlåtits till kommunen. Avgiften är beräknad på den tillståndsgivna mängden, totalt 375 000 ton berg. Avgiften skall betalas från och med det kalenderår som följer efter det att beslut om tillstånd har meddelats. Därefter skall avgiften betalas för varje påbörjat kalenderår som tillståndet gäller.

Säkerhet

Tidigare ställd säkerhet, en av Handelsbanken den 8 juli 1998 utfärdad bankgaranti (nr. 526 677 317) på 300 000 kronor, för efterbehandlingen av bergtäkten enligt det tidigare tillståndet den 17 april 1998 (dnr. 233-9295-97) är beloppsmässigt otillräcklig.

En ny bankgaranti utställd av Handelsbanken den 6 februari 2007 (nr. 544 308 697) på 400 000 kronor har ställts som säkerhet för efterbehandlingen enligt nu aktuellt tillstånd, se bilaga C. Säkerheten har godkänts av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan ompröva säkerheten om den anses otillräcklig. Den tidigare säkerheten (bankgaranti nr. 526 677 317 utfärdad av Handelsbanken den 8 juli 1998) återsänds till banken.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd friar inte Hallstavik Entreprenad AB från skyldigheter att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Särskilt erinras om vikten av att de allmänna skyldigheterna enligt bilaga B beaktas.

Hallstavik Entreprenad AB skall fortlöpande planera och kontrollera verksamheten, t.ex. genom daglig kontroll av sedimenteringsbassäng, oljeavskiljande anordning, bränslecisterner, spilltråg, tillhörande ledningar och ventiler, för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 10 § MB). Åtgärder skall noteras i en dagbok. I övrigt skall förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll iakttas. En miljörapport skall lämnas till tillsynsmyndigheten varje år före utgången av den 31 mars (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten skall utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2000:13) om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Uppgifter om produktion av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv och andra jordarter skall, enligt 5 § förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd, årligen lämnas till Länsstyrelsen.

Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som skall iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 6 § MB där det föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, skall den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Om exploateringsrätten skall överlåtas till någon annan måste detta anmälas till tillsynsmyndigheten. Om tillståndet skall överlåtas till någon annan skall ny säkerhet ställas till Länsstyrelsen.

Uppkommer fråga om avvikelser från de villkor som meddelats skall tillstånd för detta sökas hos Länsstyrelsen.

Sedan täktarbetet avslutats och efterbehandlingen verkställts enligt villkoren, skall anmälan om detta omedelbart göras till tillsynsmyndigheten.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

7 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

Det förutsätts att verksamheten inte innebär intrång i allmän eller enskild rätt.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Länsstyrelsen meddelade den 17 april 1998 (dnr. 233-9295-97) Hallstavik Entreprenad AB (org.nr. 556107-8857) tillstånd enligt då gällande 18 § naturvårdslagen (1964:822) till täkt av berg inom fastigheterna Aspö 1:34 och dåvarande 4:1 i Östhammars kommun. Tillståndet som var tidsbegränsat till och med den 31 december 2006 avsåg ett uttag av högst 33 000 ton. Som säkerhet för efterbehandlingen enligt tillståndet förelåg en av Handelsbanken den 8 juli 1998 utfärdad bankgaranti (nr. 526 677 317) på 300 000 kronor.

Ansökan med åtaganden och yrkanden

Hallstavik Entreprenad AB, nedan kallat Bolaget, har ansökt om tillstånd enligt 9 kap. MB till fortsatt täkt av berg inom fastigheterna Aspö 1:34 och 4:2 i Östhammars kommun. Ansökan avser ett totalt uttag av 375 000 ton berg under 15 år inom ett område på knappt en hektar. Verksamhetsområdet upptar en yta på nio hektar av vilken den befintliga täktsjön samt de befintliga körvägarna, upplagsplanerna och övriga uppställningsytor utgör drygt sex hektar. Dessutom ansöker Bolaget om tillstånd för bergborrning, sprängning, uppställning av krossverk, siktning, upplag och lastning av bergmaterial. Förslag till villkor har lämnats. En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats och bifogats ansökan.

Samråd

Samråd hölls med Länsstyrelsen och Östhammars kommun den 31 augusti 2005 i bergtäkten. Samråd med de närmast berörda utfördes genom utskick av en informations-PM med karta till de omkringboende den 6 september 2005.

Ärendets handläggning

Ansökan om tillstånd till täkt av berg samt förädling inklusive krossning och transport av berg kom in till Länsstyrelsen den 17 mars 2006. En miljökonsekvensbeskrivning var bifogad ansökan. Komplettering av ansökan kom in den 15 juni 2006. Ärendet kungjordes i Upsala Nya Tidning den 28 juni 2006, i Upplands Nyheter den 30 juni 2006 och i Östhammars Nyheter den 29 juni 2006. Bolagets svar på remissinstansernas yttranden kom in till Länsstyrelsen den 22 november 2006.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Verksamhetens omfattning

Täktverksamhet har pågått inom fastigheterna Aspö 1:34 och 4:2 sedan slutet av 1960-talet i olika entreprenörers regi. Hanteringen har medfört att täktområdet, som ligger en knapp mil nordväst om Östhammar, idag till stor del består av en djup täktsjö med tillhörande upplagsplaner.

Den nu sökta verksamheten kommer att omfatta avtäckning, borrhning, sprängning, skutslagning, krossning, sortering, lagring, lastning samt uttransport av berg under 15 års tid.

Volymer, arealer och tidsperspektiv

Brytning kommer att ske inom nuvarande verksamhetsområde och till största delen inom tidigare brytområde. Brytning kommer huvudsakligen att ske på djupet inom tidigare brytområde.

Hela verksamhetsområdet omfattar cirka sju hektar medan det aktuella brytområdet uppgår till knappt en hektar. Största brytdjup blir som tidigare -8 meter. Den planerade verksamheten beräknas pågå under 15 års tid med ett totalt uttag på 375 000 ton och med ett maximalt årligt uttag på 25 000 ton.

Bergkvalité

Den aktuella bergfyndigheten bestod ursprungligen av ett väl avgränsat diabasområde i form av en hästskoformad höjd. Diabasens renhet och goda kvalité var orsaken till att brytningen av industrimineral startades av stenullsföretaget Rockwool i slutet av 1960-talet.

Diabas är en mörk magmatisk basisk bergart med hög densitet. Slitstyrkan på materialet i tükten har uppmätts till 16, vilket innebär att berget klassas som ett klass 1 berg och att materialet därmed, utöver användning som rent grusersättningsmaterial för utfyllnader och andra okvalificerade ändamål, också enligt ATB Väg klarar kraven som förstärkningslager för alla asfaltbundna bärlager och bundna slitlager med en trafikbelastning på upp till 1 500 fordon per dygn.

Hydrogeologi

Området karaktäriseras av en låg topografi med en sannolik generell ytvattenavledning mot nordväst. Täktområdet utgörs av huvudsakligen plana ytor som sluttar mot norr vilket innebär att ytvattnet därifrån till största delen avleds ner i det befintliga schaktet med täktsjön. Även de närliggande mindre höjderna i söder och nordost bidrar med vatten till täktsjön. Sjön liksom verksamhetsområdet

i övrigt saknar avledningssystem i form av diken eller genomsläppliga jordlager, vilket innebär att nivån i sjön kan variera med ett par meter mellan +1 - +3 meter. Den högsta nivån medför att även den lägre belägna upplagsytan i sydväst tidvis kan stå under vatten. Inför varje produktionsuttag måste schaktet länsas vilket hittills skett vart 3-4 år.

Länsningen har inneburit uppumpning av uppskattningsvis 65 000 m³ vatten som avletts i slang över upplagsplanen till ett åkerdike vid platsen för den nu planerade sedimentationsbassängen. Efter åkern fortsätter diket cirka 1 km söderut till våtmarkerna runt Rörmaren och därifrån ut i Olandsån. Efter varje avslutad krossning kommer schaktet att tillåtas återfyllas fram till nästa sprängning.

Området karaktäriseras av en låg topografi där inga större grundvattentryck kan påverka de övre delarna av täktområdet. Observationer i omkringliggande bergborror uppvisar mycket små grundvattenrörelser i berget. Eftersom täktbotten ligger under grundvattennivån kommer den att bilda en teoretiskt inströmningsområde. Farhågor har därför hysts att länsningar av tåkten inför sprängningarna skulle kunna påverka omkringliggande vattentäkter negativt genom dränering. Detta har inte belagts under den hittillsvarande drifttiden. Nivåerna i brunnarna har därför observerats under en period då länsning av schaktet pågick.

Radon

Användande av bergmaterial med höga uranhalter för byggnadsändamål kan leda till höga radonhalter i inomhusluft. Högsta tillåtna radonhalt i nya byggnader och befintliga bostäder samt lokaler för allmänna ändamål är 200 Bq/m³. Förutom gränsvärden för radon finns också enligt Svenska Nybyggnadsregler krav på att byggmaterial inte får avge gammastrålningsnivåer > 0,30 uSv/h. Gränsvärden för tillåten joniserande strålning i Boverkets Byggregler (BFS 2002:19) är 0,3 uSv/h i rum där personer vistas mer än tillfälligt.

Mätning av gammastrålning från bergschaktet och materialupplagen har utförts i ett flertal punkter med en gammastrålningsmätare av typ Inspector Radiation Alert. Resultaten visar att strålningshalterna från diabasen ligger på 0,04 – 0,07 uSv/h, vilket indikerar att inga förhöjda halter av uran förekommer i berggrunden. I endast en mätpunkt på en liten begränsad yta av granit uppmättes en strålningsnivå på 0,25 uSv/h. Därmed medges en allsidig användning av materialet som också innefattar byggnadsmaterial och fyllnader under bostäder.

Avtäckning

Det fortsatta brytområdet utgör till stor del av en tidigare schaktbotten utan vare sig vegetation eller jordtäcke. Undantaget är den östra delen av brytområdet där

befintlig buskvegetation och jordtäckte tas bort. De frigjorda jordmassorna kommer att användas vid den pågående efterbehandlingen av täktslänterna.

Borrning

De bormaskiner som kommer att användas är konventionella dieseldrivna larvbandsburna borrhagnar utrustade med hydrauliska eller pneumatiska topphammare. Alla modeller är försedda med dammavsugande cykloner. I de norra borrhpositionerna, d.v.s. där avståndet till bebyggelsen är kortast kan borrhningen, vid behov, utföras bakom tillfälligt uppställda skärmar eller vallar av uppschaktade avbaningsmassor. Borrning av en salva på 20-25 tusen ton beräknas ta cirka 1 vecka i anspråk.

Sprängning

Laddning av borrhålen sker direkt inför sprängningen med inkört sprängmedel i bulkform eller prills som tappas direkt i hålen från tankbil eller säck.

Små vibrationer och minimal luftstöt våg kommer att eftersträvas. Detta kan uppnås genom en väl kontrollerad sprängning enligt en laddningsplan, som är anpassad enligt de rådande omständigheterna, med väl vald håldiameter, laddmängd och tändföljd. Risken för stenkast minimeras genom samma försiktighetsåtgärder som ovan.

Med ansökt produktionsomfattning kommer sprängning även fortsättningsvis att behöva ske, med salvor på 20–25 tusen ton berg, en gång per år eller vart annat år. Innan sprängning kommer följande åtgärder att vidtas:

- En varningsskylt om sprängning som beskriver avgivna signaler före och efter salvan kommer att utplaceras vid täktinfarterna.
- De närmast omringboende förbereds på kommande sprängningar, antingen muntligen eller genom meddelanden i brevlådorna dagen före.
- Infartsvägen stängs av och övriga verksamheter inom verksamhetsområdet informeras.
- Ljudsignalering sker direkt före och efter varje sprängning.

Skutslagning

Större block som inte får plats i förkrossens matarficka, så kallade skut, kommer att slås sönder med en hydraulhammarförsedd grävmaskin. Hanteringen som tillhör det mest bulleralstrande arbetsmomentet i en bergtäkt kommer endast att ske nere i täkten. Normalt kan man räkna med ett par dagars knackning per salva, men möjlighet finns också att samla ihop skut från flera sprängningar och knacka dem vid ett tillfälle.

Krossning och sortering

Krossning kommer endast att ske i anslutning till sprängningarna då utrustning tillfälligt körs in i och ställs upp i tåkten. Förkrossning kommer att ske nere på täktbotten men tills plats skapats nere på täktbotten kommer efterkross- och siktutrustning att behöva ställas upp i marknivå. All kross- och siktutrustning samt transportörer kommer att vara dieseldrivna. De kommer att vara utrustade med dammfilter, spritsrör eller annan befuktning utrustning för dammbekämpning. Vid byggnad av upplag kommer hänsyn att tas så att största möjliga avskärmande effekt mot omgivningen erhålles.

Materialtvättning

Eventuell makadamtvättning kommer att utföras med tvättvatten som pumpas från den utsprängda pumpgropen i täktbotten till tvättutrustningen som antingen är placerad i marknivå, eller om plats finns, med fördel nere på täktbotten. Tvättvattnet med sitt sedimentinnehåll återleds kontinuerligt till gropen. Processen är sluten vilket innebär att pumpgropen regelbundet måste rensas från ansamlade finfraktioner som kan användas i efterbehandlingsarbetet.

Transporter och vägar

Uttransport av färdiga produkter kommer att ske med lastbilar med lastkapacitet på 10–35 ton beroende på typ av material, avstånd till kunden m.m. Den teoretiskt maximala transportintensiteten beräknas då, utslagen på 250 arbetsdagar, årsproduktionen 25 000 ton och en medellast på 20 ton, bli cirka 5 enklass per dygn. Det verkliga utfallet blir naturligtvis helt beroende på efterfrågan och kan därför komma att variera stort över tiden.

Arbetstider

Normala arbetstiden i tåkten är helgfria vardagar klockan 06.30–16.00.

Borrning beräknas utföras under 5–7 dagar per salva, motsvarande en vecka per år, mellan klockan 07.00–18.00 helgfria vardagar. Borrningsarbeten kommer endast att utföras under perioden senhöst till vinter.

Sprängning beräknas att utföras en gång per år mellan klockan 07.00–18.00 helgfria vardagar. Sprängning kommer endast att ske under perioden senhöst till vinter.

Krossning beräknas att utföras cirka 20–30 helgfria vardagar per år mellan klockan 07.00–18.00. Krossning kommer endast att utföras under senhöst till vinter.

Skutknackning kommer att ske mellan klockan 07.00–18.00 helgfria vardagar. Erfarenhetsmässigt kommer skutknackningen att pågå under 1–3 dagar efter varje sprängning.

Uttransporter av färdigt material, materialtvättning samt reparationer kommer att kunna ske under helgfria vardagar klockan 06.00–22.00 hela året.

Kemikaliehantering

Täkverksamheten kommer att innebära hantering av dieselbränsle till täktmaskinerna och mindre mängder motor- och hydrauloljor samt eventuellt glykol för justering av nivåerna. Oljorna till lastmaskinen förvaras i plastflaskor i hytten. Motsvarande kemikalier till krossverket förvaras vanligtvis i flask- och/eller fatform inne i den tillhörande servicecontainern. Avfettningsmedel eller andra mindre mängder rengöringsmedel kan komma att hanteras i samband med reparationer efter haverier på den tillfälligt uppställda täktutrustningen. Oljebyte i krossverket sker 1-2 ggr/år med separat inkörd hydraul- eller motorolja. Möjligheten finns naturligtvis att krossverket råkar befinna sig vid Aspö den tid då gångtid för byte uppnåts.

För att minimera risken för förorening av mark och vatten kan följande åtgärder vidtas:

- Bränsle kommer inte att lagras i området. Tankning av lastmaskinen sker vid behov från den egna lastbilen. Bränsle till borrhålen och krossverk tillhandahålls av respektive entreprenör och finns endast i området under pågående entreprenader. Förvaringen sker då i ADR godkänd portabel stålcistern med en volym på 1–3 m³ eller i en fast tank inne i krossverkets dieselelverk.
- Absorbtionsmedel för uppsugning av eventuellt bränsle- eller oljespill finns till hands i täktmaskinerna.
- Tvättning, service och underhåll av lastmaskinen kommer inte att utföras i tåkten. Vid längre driftuppehåll körs maskinen hem till Kenno Olsson, Hallstaviks Entreprenad AB, där service och reparationer sker.
- Reparationsarbeten på inhyrda entreprenörers maskinpark sker endast som följd av haveri.
- Stor aktsamhet vid laddning av borrhålen för att undvika onödigt spill med sprängämnet.
- Kontroll av vattenkvaliteten görs regelbundet i pumpgropen och den efterföljande dammen. Flytande föroreningar omhändertas direkt. Vid förhöjda kvävehalter tas beslut om åtgärder ex. luftning kombinerat med överstrilning.

Avfallshantering

Normalt hanteras inget avfall i tåkten. Vid tillfällen då inhyrda entreprenörer för borrhålen- och krossningsarbeten finns i tåkten har de i vissa fall med sig egen

manskapsbod som kopplas till den egna borrade brunnen. Uppkommet hushållsavfall deponeras i en lockförsedd container som töms regelbundet genom den lokala renhållningsentreprenörens försorg. Samtidigt hämtas övrigt avfall som kartonger och övrigt emballage. Spillvatten leds till en fast tank i boden. Tanken töms genom den lokala renhållningsentreprenörens försorg. I övrigt finns en sliten tank (pot a pot) uppställd i området. Gummi- och metallskrot samlas på pallar och borttransporteras vid behov till en auktoriserad skrotcentral. Oljebyten i det mobila krossverket kan komma att ske vid något tillfälle då verket befinner sig i Aspö. Spilloljan förvaras antingen i verkets servicevagn eller körs bort direkt till en godkänd mottagningsstation.

Brytprogram

Brytpåslaget görs först mitt på täktsjöns södra lodräta schaktkant. Här sker brytningen ned till den djupaste nivån -8 vilket ger en cirka 11 meter hög pall. Samtidigt sprängs en begränsad cirka två meter djup pumpgrop ut. Därefter fortsätter brytningen mot sydost med en successivt stigande täktbotten. Eftersom även marken stiger kommer man här att få pallhöjder på cirka 14 meter. Den nuvarande nedfarten i tækten kommer att brytas bort i ett relativt tidigt skede. Förslagsvis ersätts den med en ny nedfart som sprängs ut direkt i den västra schaktväggen. Bottennivån görs lägst i påslagspunkten och tillåts sedan stiga successivt i övriga riktningar så att dagvattnet ges möjlighet att återfinna till samma punkt under hela bryttiden. I samlingspunkten skjuts en fördjupning ut några meter under täktbottennivån som får tjäna som pumpgrop och processvattenreservoar. Med föreslaget brytprogram kommer verksamheten att pågå nere i berget omgiven av 10–14 meter höga skyddande lodräta brytväggar runt om hela bottenytan.

Efterbehandling

Efterbehandlingen syftar till att återställa området till naturmark med en cirka 10 meter djup täktsjö av hela brottet som sannolikt kommer att utnyttjas för rekreation. Upplagsytan nordväst om sjön kommer, enligt markägarens önskemål, att behållas i befintligt skick. Markägaren har dock förbehållit sig rätten att tillsammans med kommunen och Länsstyrelsen diskutera alternativa efterbehandlingsformer om så skulle bli aktuellt i framtiden. Förslag till efterbehandlingsplan finns i kartbilaga A5.

De kvarvarande lodräta schaktväggarna runt bergtækten skjuts ned, med undantag av en cirka 100 meters sträcka i den nordöstra delen, så att slänter skapas ned till och med ett par meter under den förväntade vattenytan -2 till +3 meter över havet. För att främja etableringen av ny vegetation beläggs slänterna med jord i form av avbaningsmassor samt från verksamheten uppkomna finfraktioner. Den i den

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

14 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

nordöstra delen av täkten sparade lodräta "fågelväggen" kommer att resa sig 5-6 meter över vattenytan.

Den befintliga nedfarten i södra delen behålls och området runt denna släntas av så att en cirka 50 meter flack strand skapas ned mot vattnet.

Kvarvarande bodar och utrustning flyttas bort från täkten. Den sydöstra planen rivs upp för att underlätta etablering av ny vegetation. Sedimentations/kontrolldammen med sitt tilloppsdike lämnas kvar efter att ha rensats på sin oljeavskiljande utrustning.

SAMRÅD

Samråd hölls med Länsstyrelsen och Östhammars kommun den 31 augusti 2005 i bergtäkten. Samråd med de närmast berörda utfördes genom utskick av ett info-PM med karta till de omkringboende den 6 september 2005.

Utskicket till de närmast berörda var försett med ett frankerat svarskuvert och en talong att kryssa i om man var intresserad av ytterligare information eller önskade att ett möte skulle ordnas på platsen. Tre talonger kom tillbaka, två med önskemål om möte och en om ytterligare information. Enligt ansökan förklarade sig alla tre vara nöjda efter att ha fått ytterligare information.

YTTRANDEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Östhammars kommun har i stort inget att erinra mot verksamheten men anser att föreslagna villkor bör utökas med följande:

- Information till de närboende om tidpunkt för sprängning skall ske en vecka i förväg.
- Maskinell utrustning skall om möjligt drivas med miljövänliga bränslen. Alla skyddsåtgärder under punkten 6.4 bör egentligen vidtas. Detsamma gäller skyddsåtgärderna under punkten 6.1.2 gällande dieselavgaser.
- Så mycket som möjligt av verksamheten skall ske nere i täkten för att undvika att omkringboende störs.

Vidare anser nämnden att det är viktigt att verksamhetsutövaren har möjlighet och är förberedd att vidta de i MKB:n föreslagna skyddsåtgärder om olägenhet skulle uppstå.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

15 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

Angående verkställighetsförordnande och igångsättningsmedgivande anser nämnden att det endast bör medges om det inte har inkommit befogade klagomål från berörda och om verksamhetsutövaren följer de föreslagna villkoren för verksamheten.

Kommunstyrelsens arbetsutskott i Östhammars kommun har inget att erinra med anledning av tillståndsansökan.

XX och XX, som äger den närbelägna fastigheten XX:XX, har anfört följande.

- Brytningen måste ske på ett sådant sätt att vattentillgången i deras brunn inte påverkas negativt. De ställer sig frågande till vilken effekt utpumpning av vatten inom brytningsområdet har när det gäller grundvattennivå och tillflöde till brunnar inom närområdet. Under sommaren 2006 har ett par fastigheter inom närområdet haft problem med sinande brunnar och de frågar sig om det kan ha att göra med den snabba tömningen av det tämligen djupa brytnings-schaktet som skedde under vintern.
- Eventuella sprängningar av berg måste ske på ett sådant sätt att deras fastighet inte kommer till skada. Vid de två senaste sprängningarna har knytnävsstora stenar hamnat cirka 250 m från brottet varför de efterlyser bättre täckning vid kommande sprängningar.
- Den tunga trafiken som brytningen i Aspö medför innebär kraftigt slitage på byvägen med påföljande kostnader för bysamfälligheten. Det är av största vikt att Hallstaviks Entreprenad AB tar skälig del av kostnaden för vägunderhållet.

SÖKANDENS BEMÖTANDE AV UPPGIFTERNA I YTTRANDENA

Bolaget meddelade den 22 november 2006 att man inte har några invändningar mot inkomna yttranden i ärendet.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör täkt av bl.a. sand, grus och sten (SNI-kod 14.2-0) verksamhet som givits beteckningen B. Vidare utgör enligt samma bilaga bl.a. gruskrossverk eller sorteringsverk för sand, grus och sten (SNI-kod 14.2-1). Sistnämnda verksamhet har givits beteckningen C. Den som bedriver eller avser att bedriva miljöfarlig verksamhet får enligt 9 kap. 6 § tredje stycket MB ansöka om tillstånd till verksamheten enligt MB även om det inte krävs tillstånd. Ansökan om tillstånd till

gruskrossverk eller sorteringsverk för sand, grus och sten (SNI-kod 14.2-1) får i förevarande fall anses ha skett på sk. frivillig grund.

Enligt 9 kap. 6 a § MB skall vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.

Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att uttaget av material i grusåsarna minskar och att alternativt material tas fram för framtida materialförsörjning. Länsstyrelsen har i beslut den 4 februari 1994 fastställt en strategi för hushållning av ändliga naturresurser i länet. Den innebär bland annat att täkttillstånd i orörda naturgrusavlagringar i princip inte lämnas samt att huvuddelen av materialförsörjningen skall baseras på bergkross och andra alternativ till naturgrus.

Aspö bergtäkt har varit i drift sedan slutet av 1960-talet. Bergtäkten är den enda i Östhammars kommuns östra del. Närmast alternativ bergtäkt finns vid Alunda i kommunens västra del cirka 40 km från Aspötäkten.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att transportavstånden inte blir längre än nödvändigt. Korta transportavstånd bidrar till att de nationella miljömålen (beslutade av Riksdagen i april 1999) och Uppsala läns regionala miljö-kvalitetsmål (beslutade av Länsstyrelsen den 7 april 2003) om Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft samt God bebyggd miljö kan uppnås. Det är också viktigt att förutsättningar ges för att en övergång från naturgrus till bergkross kan ske.

Bergkvalité

Vid sidan av användning som grusersättningsmaterial för utfyllnader kan berget användas som förstärkningslager och asfaltstillverkning för vägar med måttlig trafikintensitet.

Radon

Enligt Bolagets redovisade analyser avseende innehållet av radioaktiva nukleider kan berget användas även för tillverkning av byggnadsmaterial och fyllnader under bostäder.

Naturmiljö

Bergtäkten ligger i ett småkulligt landskap bestående av en mosaik av hag- och odlingsmarker. Några särskilt skyddsvärda naturområden i täktens omedelbara närhet har inte noterats.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

17 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

Grundvatten

Brytning av berg kommer att ske ner till nivån –8 meter under havet eller cirka 15 meter under nuvarande marknivå. En boende, cirka 1 km från tälkten, har haft problem med sin brunn som sinade under sommaren 2006 och ställt frågan om detta kan bero på den snabba tömningen av brytschaktet under föregående vinter. Enligt Bolagets visar deras observationer under sensommaren 2006 att omkringliggande brunnar inte påverkas negativt av torrläggningen av tälkten, eftersom uppmätta vattennivåer i de närmaste brunnarna ligger på lägre nivåer än tälktens vattenyta. Detta tyder snarare på tillströmning från tälktområdet än dränering av brunnarna.

Länsstyrelsen anser i likhet med Bolaget att bergtälkten sannolikt inte varit orsak till den sinande brunnen och att de omkringliggande brunnarna inte heller i framtiden kommer att påverkas negativt av tälktverksamheten. Det är känt sedan tidigare att området i sin helhet har låga grundvattennivåer sommartid.

Ytvatten

Bildat ytvatten i tälkten samlas i tältsjön. Sjön liksom tälktområdet i övrigt saknar utlopp varför vattnet måste pumpas bort inför och under verksamhet i brottet.

Bolaget har föreslagit att dagvattnet skall passera en sedimentationsbassäng samt oljeavskiljande anordning innan utsläpp sker till ett befintligt åkerdike.

Länsstyrelsen bedömer att Bolagets förslag till rening av dagvattnet är godtagbart under förutsättning att sedimentationsbassängen och den oljeavskiljande anordningen ges tillräcklig kapacitet.

Den slutliga utformningen av sedimenteringsbassängerna med oljeavskiljande anordning skall godkännas av tillsynsmyndigheten före driftstart.

Under pågående verksamhet i tälkten skall regelbunden kontroll ske för att undvika exempelvis oljeutsläpp. Oljelänsor skall vid behov läggas ut i tältsjön före tömning av sjön.

Buller

Närmaste bebyggelse är ett fritidstorp beläget cirka 200 meter norr om brytområdet och närmaste permanentbostäder ligger cirka 300 meter nordväst om brytområdet. Tälktverksamheten sker under vinterhalvåret. Några klagomål på störande buller finns inte registrerade trots det relativt korta avståndet till verksamheten.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

18 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

Länsstyrelsen bedömer, i likhet med Bolaget, att riktvärdena för externt buller från verksamheten bör kunna klaras vid lämpligt val av borrhutrustning (bullerdämpad borrhutmaskin) samt att bullerdämpande åtgärder vidtas i samband med krossning. Borrhutning, sprängning och krossning får dock endast ske på dagtid, helgfria vardagar under vinterhalvåret.

Vibrationer, luftstötståg och stenkast vid sprängning

För att undvika störande vibrationer och luftstötståg har reduktion av laddningsmängderna skett inför sprängningarna. Närboende har dock uppgett att stenkast på upp till 250 meter har förekommit.

Utförs sprängningarna efter en väl genomarbetad och anpassad sprängplan samt att löst material tas bort från berget före sprängningarna bör riskfyllda stenkast kunna undvikas. Utslagsriktningen bör när så är möjligt vändas från befintlig bebyggelse.

Närboende skall informeras via post en vecka före sprängning. Bolaget måste dock förvissa sig inför varje sprängning att närboende är informerade och vidtar nödvändiga skyddsåtgärder för att undvika olyckor. Stenkast får inte förekomma utanför verksamhetsområdet.

Damning

Det åligger Bolaget att vidta de åtgärder som krävs för att begränsa damning från verksamheten. Länsstyrelsen bedömer att föreslagna åtgärder för att begränsa dammspridning bör vara tillräckliga men det åligger Bolaget att vidta ytterligare åtgärder om så är nödvändigt.

Återvinning

I ansökans miljökonsekvensbeskrivning sägs att intransporter av återvinnings- och rivningsmassor kommer att ske. Ansökan avser emellertid inte hantering av återvinnings- eller rivningsmassor. Avser Bolaget att behandla dessa material i tåkten skall detta förgås av anmälan till tillsynsmyndigheten.

Kemikalier

Stor försiktighet skall iaktas vid hantering och förvaring av oljor och övriga kemikalier för att inte riskera att mark, yt- eller grundvatten förorenas.

Efterbehandling

Se sidan 4.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

19 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

Utrustning

Bolaget skall alltid välja de miljömässigt bästa alternativen vid val av utrustning för verksamheten i tälkten. Maskinell utrustning skall drivas med miljövänliga bränslen.

Miljöbalkens mål och de allmänna hänsynsreglerna

Länsstyrelsen bedömer att sökanden visat att verksamheten kommer att bedrivas och skyddsåtgärder kommer att vidtas så att en hållbar utveckling främjas enligt 1 kap. 1 § MB. Länsstyrelsen bedömer vidare att sökanden visat att verksamheten kommer att bedrivas enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. samma balk.

Planförhållanden

Området omfattas inte av detaljplan. Enligt översiktsplanen finns inga skyddsområden, naturreservat eller andra restriktioner i området.

Lokalisering och hushållningsbestämmelser

Enligt 2 kap. 4 § första stycket MB skall för verksamheter och åtgärder som tar i anspråk mark- eller vattenområden annat än helt tillfälligt väljas en sådan plats som är lämplig med hänsyn till 1 kap. 1 §, 3 kap. och 4 kap. MB. Enligt 2 kap. 4 § andra stycket skall för all verksamhet och alla åtgärder en sådan plats väljas att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Verksamhet har bedrivits i tälkten sedan slutet av 1960-talet. Enligt Bolaget har tälkten med tiden ökat i betydelse som en viktig ballastresurs i kommunens östra delar. Särskilt påtagligt blev detta när grusbrytningen i Ed upphörde. Utan tillgång på närliggande ballastmaterial måste sådant transporteras in i regionen vilket förutom miljömässiga nackdelar innebär stegrande kostnader för samhället. Enligt Bolaget är en alternativ lokalisering inte genomförbar på någon annan plats på grund av den ringa driftomfattningen. Om fortsatt tälktverksamhet inte tillåts kommer området att avslutas och efterbehandlas.

Länsstyrelsen bedömer att den sökta lokaliseringen, med de skyddsåtgärder och den hushållning med råvaror och energi som Bolaget föreslagit uppnår ändamålet med verksamheten med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Miljökvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB skall Länsstyrelsen säkerställa i ärendet att de miljökvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § samma kapitel uppfylls. Regeringen har i förordningen (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft fastställt sådana normer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

20 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

bensen, partiklar och ozon. Länsstyrelsen finner att den sökta verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovannämnda förordning kommer att överskridas.

Bedömningen av om verksamheten befaras medföra skada eller olägenhet av väsentlig betydelse (2 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen gör den bedömningen att någon sådan skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön som enligt 2 kap. 9 § MB kräver regeringens tillåtelse inte kan befaras i förevarande fall.

Motivering av villkor

Länsstyrelsen finner anledning att föreskriva ett antal särskilda villkor om försiktighetsmått för att begränsa påverkan på hälsa och miljön. Villkoren avviker inte i någon väsentlig grad från de som Länsstyrelsen normalt föreskriver för aktuell verksamhet.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen finner att det, under förutsättning att de begränsningar och villkor som angetts ovan följs, går att förena fortsatt täktverksamhet på fastigheten Aspö 1:34 och 4:2 i Östhammars kommun med miljöbalkens mål enligt 1 kap. MB, de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. MB och de allmänna hushållningsbestämmelserna enligt 3 kap. MB. Länsstyrelsen anser därför att den prövade verksamheten därigenom går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser. Tillstånd till verksamheten skall därför meddelas i huvudsaklig överensstämmelse med ansökan.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagits länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljövårdsdirektör Leif Sandin, miljö sakkunnig. Ärendet har föredragits av miljöhandläggare Göran Albjär, miljö enheten.

Roger Gustafsson

Leif Sandin

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

21 (21)

2007-03-06

Dnr: 551-4202-06

BILAGA

A1 och A2	Lokaliseringskartor
A3	Situationsplan
A4	Verksamhetskarta
A5	Efterbehandlingskarta
B	Allmänna skyldigheter
C	Bankgaranti nr. 544 308 697 utställd av Handelsbanken den 6 februari 2007
D	Hur man överklagar
E	Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Östhammars kommun, Box 66,
742 21 Östhammar

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun, Box 66, 742 21 Östhammar

Lantmäterimyndigheten i Uppsala län, Box 986, 751 09 Uppsala

Skatteverket, Storföretagsskattekontoret, Ludvikaenhten, 771 83 Ludvika

Handelsbanken, Box 5, 763 21 Hallstavik + garantiförbindelsen den 8 juli 1998
(nr. 526 677 317) – Rek o mb